

ВЛИЈАНИЕТО НА СТАВОВИТЕ НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА БАЗИРАНИ НА ПОЛОТ И ВОЗРАСТА ЗА ЗАКОНИТЕ ОД СПОРТОТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Игор Николов¹, Иван Анастасовски², Лазар Нанев³

¹ООУ Благој Кирков- Велес, Република Македонија

²УКИМ, Факултет за физичко образование, спорт и здравје – Скопје, Република
Македонија

³Универзитет Гоце Делчев, Правен факултет – Штип, Република Македонија

First Author¹, Second Author²

¹University, Faculty, Department, City, Country,

²Second Institution, City, Country,

Abstract:

This research has a aim to investigate the role of the state, especially in its normative part of development of sports at all its levels. Especially here, in the country, we wonder " what role the state would have - and why? ", and this aspect is considered certain attitudes and opinions about the dispute and laws from the field of sports in our country. Sports law is based on the subject taxonomy and as such, has its mixed characteristics. It covers the basic principles and specific legal concepts that until recently belonged to the sphere of constitutional, civil, criminal, administrative and other classical branches of law. Uniting all these segments in a particular sport all system is primarily motivated by the practical needs to give the sport a better functionality and efficiency in all its segments. Sport as a social system in the last few years of the independence of our country is gaining greater importance. From that point important of his research and its analysis in all its segments is important. Especially here think its normative and institutional system here in Macedonia. For these reasons it is important first to define in the framework of the activities of sport as a social phenomenon, and then to perform a serious analysis of its institutional structure. In all this in this paper surveyed residents of several communities in the country, randomly drawn sample count is 306 respondents were analyzed where their attitude and opinions for the legal part of the sport in the Republic of Macedonia

Key words: Sport/Law/Republic of Macedonia/Legal concepts.

Вовед

Оваа истражување има за цел да ја истражува улогата на државата, особено во нејзиниот нормативен дел за развојот на спортот на сите негови нивоа. Особено кај нас, во Република Македонија, се прашуваме “која улога би ја имала државата – и зошто?”, и од тој аспект се разгледувани одредени ставови и мислења за спорт и законите од областа на спортот во нашата држава од аспект на неколку социјални карактеристики и тоа: пол и возраст на испитаниците кои се дел од истражувачкиот проект. Анализирани се денешните државни и локални институции и нивните надлежности во делот на спортот, нивната функционалност, како и нивната можност да помогнат во институционалното подобрување на спортот. Затоа и одбравме да се фокусираме на законскиот дел или спортското право кое е најповикано да создаде услови за унапредување и развој на спортот во Република Македонија.

Авторите Анастасовски и Нанев, сметаат дека до ден денес не е одредена општо прифатена дефиниција за спортското право (Анастасовски, И, Нанев, Л. 2011:73)¹ Со оглед на тоа што правото претставува збир на правила за човековото однесување и кое поропишува и принудни санкции, тоа значи дека и спортските активности, како еден облик на човековата дејност, се наоѓа во надлежност на државата и нејзиниот правен поредок. Покрај тоа, улогата на државата е да го овозможи и поддржи остварувањето на социјалните функции на спортот (Đurđević, N. 2007: 12)², што е возможно само ако спортскиот систем функционира, а спортските активности се организираат и се спроведуваат, по однапред пропишани правила кои уживаат заштита од страна на државата.

Метод на работа

Предметот на ова истражување е анализиран преку неколку групи прашања во анкетниот прашалник, а при тоа базиран на одговорите од полот и возраста на испитаниците. Во истражувањето беа поставени две хипотези и тоа:

X1.- *Ќе постојат разлики во ставовите и мислењата на граѓаните на Република Македонија за Законите од спортот во однос на полот на испитаниците;*

X2. - *Ќе постојат разлики во ставовите и мислењата на граѓаните на Република Македонија за Законите од спортот, во однос на возраста на испитаниците;*

За статистичка обработка на податоците применет е χ^2 - тест во две форми. Табелите беа конструирани со вкрстување од една страна на варијаблите за проценување на социо-демографските фактори, бројчано по фреквенции (f) и процентуално (%), а од друга страна се варијаблите пол и возраст исто тако по фреквенции (f), и процентуално (%). Податоците се прикажани и табеларно и сликовито. Податоците се обработени со статистичкиот пакет SPSS for Windows Version 19.0. Примерок на испитаници се граѓаните од неколку општини во Република Македонија. Вкупно беа анкетирани 306 испитаници по случаен избор.

Резултати

Резултатите од оваа истражување се интерпретирани во согласност со добиените анализи од анкетањето на испитаниците кое следеше во периодот зад нас и тоа во повеќе општини низ Република Македонија

Во сите сфери на општественото живеење постојат закони кои што се создадени за да се почитуваат. Но, дали е тоа така?

Ние бевме заинтересирани за законите од областа на спортот, па затоа перашаната во наметниот прашалник беа така конструирани. Испитаниците првин ги прашавме “Дали се почитуваат законите во областа на спортот во Република Македонија?”. Така да, 44,4 проценти од испитаниците сметаат дека, законите во областа на спортот во Република Македонија

¹ Анастасовски, И, Нанев, Л. (2011). Спорт и право, Скопје: УКИМ, Факултет за физичка култура, НИБ “Св. Климент Охридски”- Скопје, Флексограф-Куманово, стр.73.

² Đurđević, N. (2007) . Javne vlasti i sport, Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Kragujevac, str. 7.

не се почитуваат, додека 30,1 процент сметаат дека законите доволно се почитуваат, а останатите 25,5 проценти одговориле дека законите се почитуваат, но тоа е незначително. Ниту еден испитаник или 0 проценти не дале одговор дека законите од областа на спортот во Република Македонија многу се почитуваат (види подолу, табела и слика бр. 1).

Во табела бр. 1 може да се види дека од вкупниот број испитаници, гледано од аспект на нивниот пол и тоа: машки 70,6 проценти и женски 29,4 проценти. Според воззраста испитаниците се лица на возраст од 15 и повеќе години, со тоа што најголем број од испитаниците се на возраст помеѓу 18-22 години, односно 58,8 проценти.

Табела 1. Дистрибуција на фреквенции и процентуална дистрибуција на одговорот на прашањето за почитување на Законите во областа на спортот во Република Македонија

Одговор	Процент (%)	Број (n)
Не се почитуваат	44,4	136
Се почитуваат, но незначително	25,5	78
Се почитуваат доволно	30,1	92
Многу се почитуваат	0,0	0
Вкупно	100,00	306

Извор: Истражување, 2014/2015

Пол	Процент(%)	Број (n)
Машки	70,6	216
Женски	29,4	90
Возраст		
15-17	4,2	13
18-22	58,8	180
23-27	13,1	40
28-32	5,9	18
33-37	1,3	4
38+	16,7	51

Извор: Истражување, 2014/2015

Слика бр. 1. Процентуална дистрибуција на одговорот на прашањето за почитување на Законите во областа на спортот во Република Македонија

Извор: Истражување, 2014/2015

Обидувајќи се да го дознаеме личниот став на граѓаните за тоа дали спорот во Република Македонија е правно регулиран, со посебно прашање беше оценет нивниот позитивен, т.е. негативен став. Според, одговорите, испитаниците имаат позитивен став и тоа половината од нив (пол и возраст) одговориле со “ДА” или 50,0 проценти. Наспроти тоа, 31,0 процент (пол и возраст) имаат негативен став или одговориле со “НЕ”. Додека само 19,0 проценти се недефинираат односно немаат став за оваа прашање (види подолу, табела и слика бр. 2).

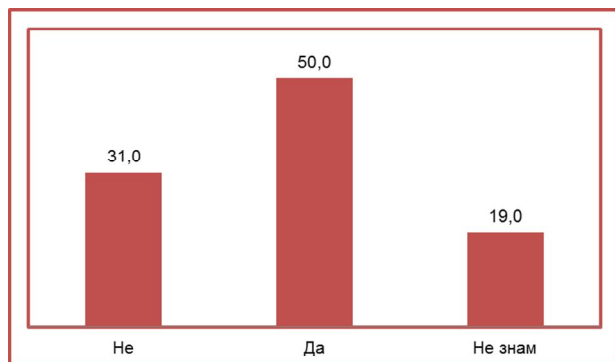
Табела 2. Табеларен приказ на варијаблата мислењето за правната регулираност на спортот анализирано според полот, возраста

Одговор	Процент (%)	Број (n)
Не	31,0	95
Да	50,0	153
Не знам	19,0	58
Вкупно	100,00	306

Извор: Истражување, 2014/2015

Слика 2. Процентуална дистрибуција на одговорот на прашањето за правната регулираност на спорот

Извор: Истражување, 2014/2015

Од аспект на селектираните белези на испитаниците во оваа варијабла не се забележуваат поголеми разлики, (види подолу, табела бр.3 и 4)

Табела бр.3. Табеларен приказ на варијаблата правната регулираност на спорот анализирана според полот и возраста

Белези	Одговори			Вкупно
	Не	Да	Не знам	
Пол				
Машко	30,6	50,5	19,0	100,0 (216)
Женско	32,2	48,9	18,9	100,0 (90)
Возраст				
15-17	15,4	38,5	46,2	100,0 (13)
18-22	28,3	52,8	18,9	100,0 (180)
23-32	37,9	46,6	15,5	100,0 (58)
33+	36,4	47,3	16,4	100,0 (55)

Извор: Истражување, 2014/2015

Табела бр.4. Табеларен приказ на варијаблата законската задоволеност на потребите од спорот анализирано според полот, возраста

Белези	Одговори				Вкупно
	Не ги задоволува	Можеби ги задоволува	Да, ги задоволува	Може подобро	
Пол					
Машко	4,6	24,5	51,9	19,0	100,0 (216)
Женско	13,3	24,4	47,8	14,4	100,0 (90)
Возраст					
15-17	15,4	30,8	23,1	30,8	100,0 (13)
18-22	4,4	28,3	54,4	12,8	100,0 (180)
23-32	17,2	20,7	46,6	15,5	100,0 (58)
33+	3,6	14,5	49,1	32,7	100,0 (55)

Од аспект на **полот**, жените покажуваат поголема критичност изразувајќи во поголем процент негативни одговори, 13,3 проценти од жените и 4,6 проценти од мажите одговориле дека законските потреби од областа на спорот не ги задоволуваат потребите за истиот. Наспроти ова, машките испитаници покажуваат повисок процент на одговорите со кои се изразува позитивниот став во однос на ова прашање.

Возраста покажува одредени разлики каде возрасната група: 18-22 години изразува во најмал дел негативни одговори со 4,4 проценти. Испитаниците на повозрасните години изразуваат поголема критичност, одговарајќи „може подобро“ со 32,7 проценти.

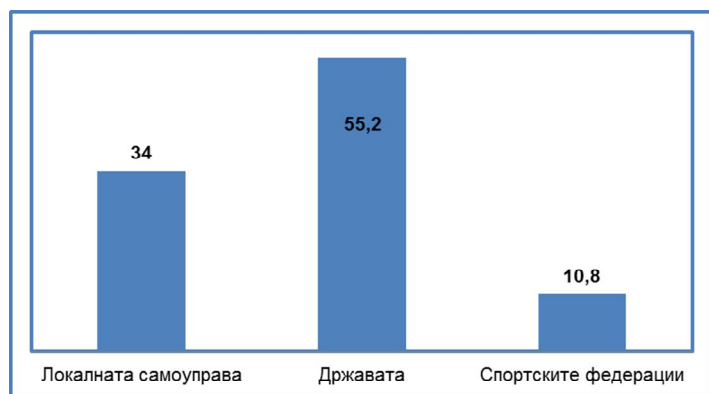
На следното прашање, 55,2 проценти од испитаниците сметаат дека државата е таа која би требало да ја подобри организацијата во спортот во Република Македонија, 34,0 % сметаат дека тоа е локалната самоуправа, а мал е бројот на испитаници, т.е. 10,8 проценти кои сметаат на спортските федерации. Ниеден испитаник не мисли дека спортските клубови и спортските работници би можеле да ја подобрат организацијата во спортот во Република Македонија

Табела бр.5. Дистрибуција на фреквенции и процентуална дистрибуција на одговорот на прашањето за кој да ја подобри организацијата во спортот во Република Македонија

Одговор	Процент (%)	Број (n)
Локалната самоуправа	34,0	104
Државата	55,2	169
Спортските федерации	10,8	33
Спортските клубови	0,0	0
Спортските работници	0,0	0
Вкупно	100,00	306

Извор: Истражување, 2014/2015

Слика бр. 3. Процентуална дистрибуција на одговорот на прашањето за кој да ја подобри организацијата во спортот во Република Македонија

Извор: Истражување, 2014/2015

Од аспект на **полот**, се забележуваат разлики и тоа жените излезот го бараат во државата, а изразуваат сомнеж дека локалната самоуправа може да помогне. Така да 10, 6 % од машките и 11,1 проценти од женските се на став дека тоа се спортските федерации, додека половина од машките со 50,9 проценти и високи 65,6 проценти од женските проблемот го лоцираат во државата. Од аспект на **возраста**, категоријата 18-22 години надпросечно размислува дека државата е таа која може да помогне во спортот и тоа со високи 62,8 проценти, за разлика од нив 15-17 годишна возраст, дури 61,5 проценти од нив мислат дека тоа треба да го направи локалната самоуправа, додека само 7,7 проценти од нив мислат дека тоа треба да бидат спортските федерации. Оваа укажува на тоа дека кај возраста постојат статистички значајни разлики.

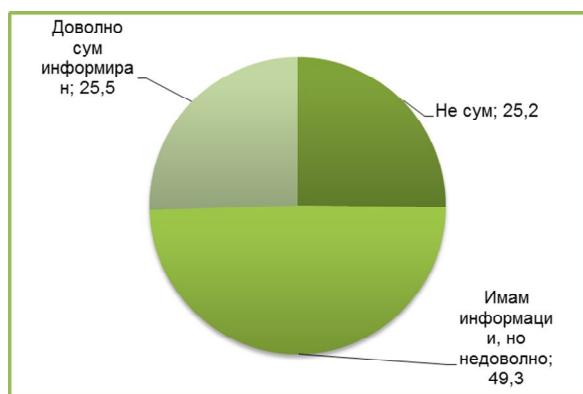
Нашето последно прашање беше насочено за информираноста на испитаниците за Законот за спорт на Република Македонија. Од вкупниот број на испитаници 49,3 проценти се информирани, но недоволно. Интересни се добиените податоци, бидејќи 25,5 проценти од испитаника одговориле дека доволно се информирани, а 25,2 проценти од испитаника одговориле дека не се информирани.

Табела 6. Дистрибуција на фреквенции и процентуална дистрибуција на одговорот на прашањето за информираноста за Законот за спортот на Република Македонија

Одговор	Процент (%)	Број (n)
Не сум	25,2	77
Имам информации, но недоволно	49,3	151
Доволно сум информиран	25,5	78
Вкупно	100,00	306

Извор: Истражување, 2014/2015

Слика 4. Процентуална дистрибуција на одговорот на прашањето за информираноста за Законот за спортот на Република Македонија

Извор: Истражување, 2014/2015

Вкрстените одговори се претставени подолу во табела бр. 6., врз основа на добиените одговори одредени разлики се забележуваат според **возраста**. Испитаниците во категоријата „33+“ покажуваат поголема информираност, а испитаниците од категоријата „23-32“ покажуваат помала информираност во однос на Законот за спортот.

Табела бр.7. Табеларен приказ на последната варијабла за информираноста за Законот за спортот на Република Македонија анализирани според полот, возраста

Белези	Одговор			Вкупно
	Не сум	Имам информации, но недоволно	Доволно сум информиран	
Пол				
Машко	26,4	48,6	25,0	100,0 (216)
Женско	22,2	51,1	26,7	100,0 (90)
Возраст				
15-17	30,8	38,5	30,8	100,0 (13)
18-22	25,6	51,1	23,3	100,0 (180)
23-32	25,9	55,2	19,0	100,0 (58)
33+	21,8	40,0	38,2	100,0 (55)

Извор: Истражување, 2014/2015

Дискусија

Врз основа на добиените резултати во нашево истражување можеме да констатираме дека Хипотеза која гласеше “Ќе постојат разлики во ставовите и мислењата на граѓаните на Република Македонија за Законите од спортот“ во однос на полот на испитаниците не се потврди.

За разлика од првата кај втората хипотеза која гласеше “Ќе постојат разлики во ставовите и мислењата на граѓаните на Република Македонија за Законите од спортот“, во однос на возраста на испитаниците се потврди.

Анализата на ставовите на испитаниците зависно од полот и возраста, покажа одредени разлики кај повеќето од варијаблите кои беа во прашалникот, што ја потврдува и дел од поставените хипотези. Оттука произлегува фактот дека нашите граѓани сепак се интересираат за институционалното организирање и менаџирање на спортот во Република Македонија, надевајќи се со тоа дека и тие самите преку овој труд даваат свој скроман придонес за иднината на нашиот спорт.

Заклучоци

Врз основа на добиените резултати од истражувањето во кои се проучувани влијанието на ставовите на граѓаните базирно на полот и возраста за Законите од областа на спортот во Република Македонија, произлегуваат следните заклучоци:

- ✓ Поголема инволвираност на обата пола во одлучување за иднината на македонскиот спорт како и за неговото институционално решавања;
- ✓ Се наметнува потребата за институционално организирање на спортот во сите негови сегменти;
- ✓ Неминовно е да се отвори поширока и експертска дебата за состојбите во спортот, особено во неговиот законски дел, со цел да се направат серија квалитетни измени и подбрување на истите;
- ✓ Да се следи и користи искуството на земјите од ЕУ, во кои се донесени бројни прописи кои ги регулираат односите во дејноста спорт. Различностите во однос на општествено-економските и политички услови влијаеле, секоја земја да конципира законска регулатива, која одговара на нивните специфики и потреби. Во последните години забрзани се активностите во ЕУ во однос на креирање на законската рамка за развој на дејноста спорт, која мораме да ја следиме и користиме.

На крајот можеме одговорно да заклучиме, а со тоа да сме во согласност со ставовите на нашите граѓани без оглед на полот и возраста, дека е неопходно институционално организирање и менаџирање во спортот, како и поголема информираност за сите законски прописи и акти кои се поврзани со областа спорт и нивно перманентно корегирање и подбрување, се со цел за што поквалитетен и поуспешен спорт во Република Македонија.

Библиографија:

- [Abramson, Allen](#) and [Fletcher, Robert](#). (2007). Recreating the Vertical. Rock as Epic and Deep Eco-Play. *Anthropology Today*, 23(6): 3–7. [\[CrossRef\]](#)
- Анастасовски, И., Стојаноска Т. (2010). *Насилство, агесија и спорт*, Скопје: ФФК, Флексограф, стр. 151-160.
- Анастасовски, И., Алексовска, В.Л. (2011). Вредностите и границите на спортот базирани на социјални интервенции во пост-конфликтни општества, Дојран: *Стручно-научна дебата*, ФУСМ, стр. 143-145
- Анастасовски, И, Нанев, Л. (2011). Спорт и право, Скопје: УКИМ, Факултет за физичка култура, НИБ “Св. Климент Охридски”- Скопје, Флексограф-Куманово, стр.73.
- Anastasovski, I. Aleksovska, V.L., Ajdini, N. (2013). Utjecaj rezidencijalnog statusa građana na stavove o korupciji u sportu i sportskim organizacijama, Mostar: Naučno-stručni časopis “*Sportski logos*“, godina 11, broj 21 2013. str 45-50.
- Андоновски, Т. (2001). Трансформации во нормативната дејност и финансирањето во спортот. *Физичка култура*, (1-2), 9-11.
- [Beedie, Paul](#). (2007). “Legislators and Interpreters: an Examination of Changes in Philosophical Interpretations of being a Mountaineer”. In *Philosophy, Risk and Adventure Sports*, Edited by: [McNamee, Mike](#). 25–42. London: Routledge
- Brehm, S. S., Kassir, S. M. (1993). *Social psychology*, Boston: Houghton Mifflin Company, str. 295-343; 345-392.
- Ђурђевиќ, Н. (2007) . Javne vlasti i sport, Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Kragujevac, str. 7.
- Defrance, J. (1997). *Sociologie du sport*, Paris: Edition la Découverte, pg. 94
- Ѕтакиќ, Ѓ. (2000). *Sociologija sporta*, Beograd: Univerzitet u Beogradu. str.115

Corresponding Author

Name Surname, Igor Nikolov
Institution, OU Blagoj Kirkov .....
City, Veles
Country Republic of ,Macedonia
E-mail: igornikolov3@yahoo.com